

Ministry of Culture and National Heritage
Republic of Poland

Co-financed by the Minister of Culture and National Heritage of the Republic of Poland

KLAVERIDUO
PAWEŁ POPKO
&
JOONATAN JÜRGENSON

Heino Elleri Muusikakool
Tubina saal

18. jaanuar 2025
16:00

KAVA

Sergei Prokofjev (1891-1953)

Sümfoonia nr. 1 op. 25, „Klassikaline“ ~14min

(seade Rikuya Terashima)

I – Allegro, II – Larghetto, III – Gavotte, IV - Finale

Arvo Pärt (1935)

Pari intervallo ~6min

Maurice Ravel (1875-1937)

Valss, M72 ~14min

Darius Milhaud (1892-1974)

Scaramouche, Op.165b ~9min

I – Vif, II – Modéré, III - Brasileira

Roman Maciejewski (1910-1998)

Berceuse „Unelaul“ ~6min

Witold Lutosławski (1913-1994)

Paganini variatsioonid kahele klaverile ~5min

Sergei Prokofjevi "Klassikaline" sümfoonia, on tema 1. sümfoonia kaheksast (kirjutatud 1916-17). Tegemist on paroodiaga, elegantse ja teravmeelse muusikaga, nagu kõnniks klassitsistlikus hoones, teades, et keegi tegelikult ei ela seal. Teoses on sümeetrilisust, nalja, portselanlikke meloodiaid ja klassitsismile omast väljapeetust ning esiettekanDEL tekitas teos paraja üllatuse, kuna Prokofjevit peeti rohkem dissonantseks ja mässumeelsemaks heliloojaks. Samas on teos siiski selgelt prokofjevlik ning üks tema kõige kuulsam teos.

Arvo Pärdi Pari intervallo on esialgselt kirjutatud lihtsalt neljal eri real ehk kvartetile ilma otsese koosseisuta. Alles hiljem sai teos seatud orelile ning seda saab esitada ka klaveril. Tegemist on varajase *tinntinnabuli* stiilis teosega, mille esiettekanne toimus aastal 1979. Pari intervallo tähendab ladina keeles "võrdsel kaugusel" ning teos on ülesehitatud paralleelsetel häätel, mis on pidevalt teineteisest võrdsel kaugusel ning see sümboliseerib elu ja surma võrdsust. Teos on kirjutatud helilooja kasuisa Maximilian Kuhlbergi surma puhul.

Maurice Raveli Valss on algselt mõeldud balletimuusikana. Olnud ka ise pianist, on kahe klaveri versioon helilooja enda poolt seatud. Kuigi teos mõjub oma üheosalisusega justkui valsi elukäiguna sünnist surmani, mis sümboliseeriks Esimese Maailmasõja järgset ajastut (kirjutatud 1919), siis helilooja enda sõnul on tegemist sonoorsuse tõusuga ekstreemsuseni ning seos tantsuga elu ja surma vahel ei olnud otseselt tema idee. Igal juhul on teoses kuulda valsilikku sündi, arengut ja lähenemist täielikule apokalüpsisele.

Darius Milhaud' Scaramouche on tänase kontserdi esimene teos, mis on esialgselt kirjutatud ainult klaveriduole. Kirja sai see pandud aastal 1937, mil ta oli juba tagasi Prantsusmaal, olles veetnud pikalt aega Brasiilias – sellest ka tugevad Brasiilia populaarmuusika mõjutused nii karakterilt kui rütmidelt. Viimane osa *Brazileira* tempoks on suisa märgitud “*Mouvement de samba*”. Scaramouche'ist sai Milhaud' üks populaarseim teos, mis oli kohe esiettekandest alates väga edukas – asjaolu, mis üllatas heliloojat. Teose tellis prantsuse pianist Marguerite Long oma õpilastele.

Roman Maciejewski Berceuse “Unelaul” on samuti algselt olnud kahe klaveri teos (kirjutatud 1938) ning 1944 kirjutas ta sellest ka versiooni klaverile orkestriga, mida tihti esitatakse koos tema teosega *Allegro Concertante* ning ühiselt kutsutakse seda Maciejewski klaverikontserdiks. Roman Maciejewski on küll Poola helilooja ja pianist, kuid ta on elanud väga palju ka mujal. Näiteks “Unelaul” on kirjutatud Inglismaal elades. Poola tagasi helilooja oma eluajal enam ei jõudnudki, olles alates 1930ndatest elanud välismaal.

Witold Lutosławski Paganini variatsioonid on samuti originaalis kirjutatud klaveriduole (aastal 1941) ning hiljem (1977) kirjutas ta sellest ka klaveri ja orkestri versiooni. Teos sündis ajal, mil Poolas ei saanud avalikke kontserte anda ja Lutosławski mängis koos sõbra Andrzej Panufnikiga kahekesi kohvikus taustamuusikat. Niimoodi duona mängides sündis umbes 200 teost antud koosseisule, kuid ainult Variatsioonid Paganini teemale on säilinud, kõik muud teosed arvatavasti hävinesid Varssavi ülestõusu keeristes.

Paweł Popko on aktiivne Poola pianist ja kammermuusik ning Fryderyk Chopini Muusikaülikooli doktorant, olles varasemalt õppinud samas ülikoolis klaveri kammermuusikat professor Krystyna Borucińska ning Feliks Nowowiejski Muusikaakadeemias klaverit professorite Ewa Pobłocka ja Jerzy Sulikowski klaveriklassides.

Popko on eriliselt huvitatud kaasaegsest muusikast ja üheskoos Chopini Ülikooli ansambliga *Modern Music* sai aastal 2020 välja antud CD, mis nomineeriti ka 2021. aastal Fryderyki auhinnale.

Paweł on Mänttä Muusikafestivali I preemia laureaat ja A. Rubinsteini V Rahvusvahelise Klaverikonkursi III preemia laureaat. Lisaks on ta *Warsaw Trio* kaasasutaja, mis tegutseb juba aastast 2018. Möödunud hooajal tegi trio oma debüüdi Concertgebouw' Peeglisaalis Amsterdamis ja ka Poola Raadio Kammersaalis. Koos klarnetisti Piotr Thie-Quangiga on nad saavutanud ka mitmeid auhindu ja eriauhindu mitmetel konkursidel (Rzeszów, Łódź, Gdańsk ja Bydgoszcz) ning oodata on ka CDd.

Ta on osalenud mitmetel meistrikursustel nagu Dina Yoffe, Anna Malikova, Alexey Orlovestky, Kevin Kenner ja Andrzej Jasiński. Esinemised on viinud teda mitmetesse mainekatesse Poola kontserdisaalidesse nagu Podlaasia, Wrocław, Pommeri ja Gorzówi Filharmooniatesse ning ka Poola Raadio Kontserdistuudiosse. Lisaks on ta esinenud Tšehhis, Madalmaades, Rootsis, Soomes, Eestis, Hispaanias, Portugalis ja Itaalias ning teinud koostööd dirigentidega Kazimierz Dąbrowski, Jakub Chrenowicz ja Krzysztof Sobczuk.

Joonatan Jürgenson omandas magistrikraadi *cum laude* 2016. a. EMTAs professor Ivari Ilja klaveriklassis. 2014/15 täiendas ta end Londoni Guildhalli Muusika- ja Draamakoolis professor Ronan O'Hora käe all ning oma muusikuteed alustas Tartu Elleri Muusikakoolis Kadri Leivategija ja Nõo Muusikakoolis Katrin Mägi õpetusel olles eelnevalt tegelenud laulmisega Aime Mäe ja Kaie Tohvri juhendamisel.

Ta on välja andnud 3 albumit. Viimasele (*Prana*, 2023) sai salvestatud Baltimaade noorte heliloojate soolo klaverimuusikat. Lisaks on tal ilmunud ka singel koos Félix Ibarrondo teosega *Prélude*, mille eest talle omistati kaasaegse teose esituse eripreemia San Sebastiani konkursil aastal 2013, kus ta sai II koha.

Joonatan on esinenud mitmetel festivalidel nii Eestis kui välismaal nii solisti kui ka kammermuusikuna (Festival TubIN, Mürtsub pill, Terre del Nord Festival, Harnos festival, Le Strade d'Europa Festival jt) ning esinemised on viinud teda nii UKsse, Itaaliasse, Lätti, Leetu, Poola, Hispaaniasse, Portugali, Armeeniasse kui ka USAsse.

Väljapaistvate muusikaõpingute eest noores eas, Elleri Tartu Muusikakoolis, anti talle aastal 2010 Ago Russaku nimeline stipendium.

Debüüdi Estonia kontserdisaalis tegi Joonatan 12aastaselt koos Pärnu Linnaorkestriga Toomas Vavilovi juhatusel aastal 2004, mil ta võitis I preemia ja eripreemiad Bachi esituse ja väljapaistva stiili eest rahvusvahelisel konkursil „Noor Muusik“.